

Vývojová psychologie

Vývoj dítěte v předškolním věku

Co víme?

- ▶ Co dělá dítě celý den?
- ▶ Jak dlouho byste za den byste dali dítěti předškolního věku elektroniku k dispozici?

Charakteristika období?

<https://www.youtube.com/watch?v=PrfIDwKCVyk>

Tato fotka od autora Neznámý autor s licencií [CC BY-SA-NC](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Tato fotka od autora Neznámý autor s licencií [CC BY-SA](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Pohybový vývoj

Obrovská potřeba pohybu - pro takto staré děti je větší zátěž je sedět než běhat !!!! → zdokonalují se pohybové schopnosti (hrubá motorika)

Lepší koordinace pohybu - prolézání, kotrmelec, jízda na tříkolce, koloběžka, holubička

V přirozeném prostředí x vevniř

Návyky sebeobsluhy: Oblékání - jemná motorika - zapínají knoflík, 5 - 6 let - vázání klíčků, stříhání, zatloukání hřebíku

Práce = hra: Rádi pomáhají dospělým - utírání prachu („hra na“)

Syndrom nemotorného dítěte - elektronika versus vývoj

Psychický vývoj - VNÍMÁNÍ

Orientuje se v základních barvách - ž, č, m , postupně se učí doplňkové barvy- oranžová, hnědá, apod. (pediatr)

Umí vlastnosti předmětu: vysoká X nízká

daleko X blízko

vedle, vpředu, vzadu

Začíná se orientovat v čase: rozlišuje časové úseky během dne (den a noc)

ví co to je → ráno, odpoledne, večer → týden

ALE - Zvláštnosti vnímání :

- závislost na citech (citovost)

jestli si něčeho všimne, pak to musí být výrazné (barva, tvar)

- závislost na fyziologickém stavu - když není v pohodě, pak jde všechno kolem něj, nevnímá

Myšlení a řeč

Egocentrismus, fantazie, neobjektivnost

- ▶ Soudy jsou poznamenány nedostatečnou minulou zkušeností a jsou tvořeny na způsob analogie
- ▶ Personifikace - to znamená, že mluví o neživých věcech jako o živých: „Mráčku je zima, sluníčku je teplo
- ▶ Obrovská fantazie- vymýšlí si rádi - CO JE LEŽ?

▶ Konzervace dle Piageta:

- ▶ <https://www.youtube.com/watch?v=tQLpysTbFso&t=88s>

▶ Řeč

- ▶ slovní zásoba: 3 - 3,5 tisíc slov
- ▶ snižuje se dětská patlavost (6 let 20 %)
- ▶ zvládá vyjádření svých vlastních potřeb a požadavků
- ▶ Dokáže reagovat na požadavky okolí
- ▶ Otázky typu: „Co by bylo kdyby?“

Věk hry

Nezastupitelná činnost v dětském životě = konstruktivní hry
(materiály - písek, LEGO)

Úlohové (námětové) hry.....prodavač, doktor: když si hraje, tak se
vžívá do role dospělého, sloupá ve svých očích

Hry s pravidly (která jsou předem určena)

a. Pohybové -zajíček, pešek, rybář

b. Didaktické -stolní hry (člověče, pexeso, puzzle, domino)

Vedle hry se objevuje zájem o práci, obzvláště o tu, kde zastávají
práci dospělého

Herní diagnostika... schopnosti, vztahy, emoce, problémy.... Může i
učitel ve školce

Školní zralost

Problematika školní zralosti

- ▶ *školní zralost = stupeň celkové vyspělosti = bez velkých potíží zvládá školní požadavky*
- ▶ *školní zralost se posuzuje v oblastech a kritériích*
- ▶ *Odklad školní docházky je možný o 1 až 2 roky*

Kritéria školní zralosti

1. Stáří dítěte

Všechny děti narozené do 31.8. musí nastoupit do povinné školní docházky (dětí narozené po 31.12. - záleží na rodičích)

2. Tělesné ukazovatele

- celkový vzhled dítěte- ustupující předškolní baculatost
- Filipínská míra- dominantní ruka přes hlavu na boltec ucha
- výměna mléčného chrupu

3. Psychické ukazatele

Zkoušky jimiž zjišťujeme psychickou zralost = TESTY ŠKOLNÍ ZRALOSTI. Zjišťujeme psychickou zralost, jemnou motoriku, koordinaci ruka-oko, řečové schopnosti

Kern - Jiráskův test

Test má 2 části

1. část - neverbální (má 3 úlohy)

- a. Kresba lidské postavy
- b. Obkreslení seskupení 10 teček (jemná motorika)
- c. Opsání textu (zrakově-pohybová koordinace)

(neverbální část viz. příloha)

2. část - verbální (individuální)

touto částí zjišťujeme úroveň poznávacích procesů

popis obrázku, skládat útvar podle předlohy

úroveň všeobecných vědomostí

vlajka, z čeho je vajíčko, největší město,.....

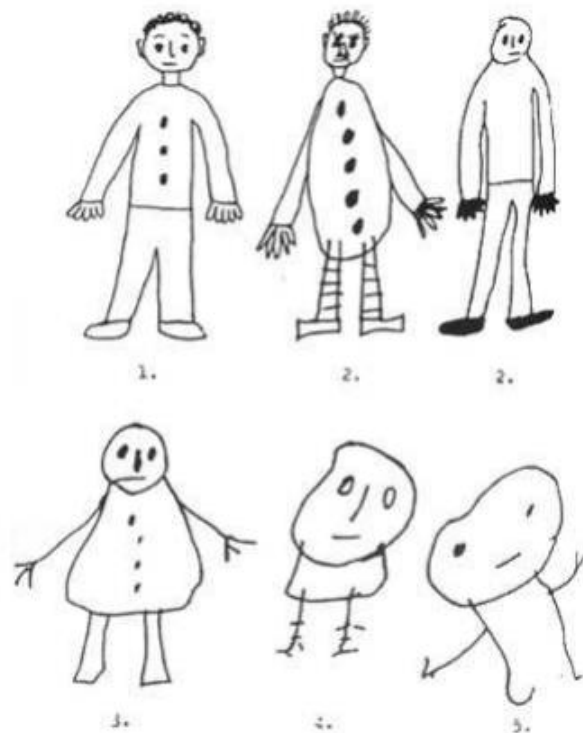
úroveň řečového projevu

popsání svého díla

pozpátku - 4, 7, 8, 9

opakování věty, čísel

Napadá Vás, proč by test školní zralosti neukazoval zralost?

Školní nezralost a její příčiny

1. Omezení rozumových schopností

mírná mentální retardace (85 - 70) - „slaboduchost“
za trvalé asistence je schopno po odkladu jít do školy

2. Opoždění rozumových schopností

abnormalita v tělesném vývoji (dlouhodobá nemoc, úraz)
sociální

3. Nerovnoměrný vývoj rozumových schopností

LMD - drobná poranění mozku v období perinatálním, v době porodu nebo krátce po porodu (do 2 let)
příznakem je porucha pozornosti
důsledkem jsou vývojové poruchy učení- dyslexie. Dysgrafie

4. Sociální příčiny

nevhodný výchovný styl- autoritativní (nepřipouští rozvoj osobnosti),
liberální, brutální, ambiciózní, senzitivní, výchovná zanedbalost

nevhodný styl působení učitele -špatné hodnocení, autoritativní, subjektivní,
vrstevnické skupiny, nevhodný vzor

Vstup do školy

Následky vstupu do školy

Při vstupu do školy se dostaví změny

- změna dosavadního života na povinný denní režim - jsou dána pevná pravidla
- změna priorit v činnostech
 - hra → učení (primární aktivita)
 - hra - pouze relaxační, kompenzační
- zesílení vlivu vrstevnické skupiny - narůstá potřeba být co nejvíce ve vrstevnické skupině
- škola zaujímá novou sociální roli = žák - přináší i povinnost